

Перспективи участі громадських організацій Острожчини в розвитку туризму в регіоні

Законом України “Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст” визначено: стимулювання розвитку малих міст забезпечуватиметься на засадах концентрації державних та місцевих ресурсів у регіонах з метою досягнення найбільшої ефективності їх використання, конкурентності, партнерства, яке передбачає співпрацю органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з недержавними організаціями та суб’єктами господарювання в питаннях розвитку малих міст¹.

З огляду на це, доцільно розглянути основні проблемні точки та перспективи напрямки діяльності громадських організацій Острожчини щодо розвитку міста Острога та регіону його розташування.

Перш за все, слід зазначити, що Острог займає 47/48 місце в рейтингу “Краще місто країни” серед 50 міст України, який було проведено щотижневиком “Фокус”. За індексом “Фокуса” (який виведено на основі експертної оцінки: Державний комітет з туризму, журнал “Міжнародний туризм”, “Українська туристична газета”, туроператори “Кандагар”, “Клуб мандрівників”, “Лик-тур”, “Нью Лоджик”, “Проланд”, “САМ”, Tez Tour, Sky Travel ВТІ Ukraine, портал Turne.com.ua) туристична привабливість міста Острога складає 13². Цей факт сам собою вказує на реальні можливості міста та регіону в сфері туристичної діяльності.

З огляду на те, що переважна більшість малих, особливо історичних, міст втратила основні джерела прибутків після розпаду Радянського Союзу, доцільно здійснювати пошук останніх з альтернативних джерел фінансування (“виживання”). Так, для молодіжних організацій Острожчини цілком перспективною є проектна діяльність.

За кордоном поняття “файндрайзинг” або “файндрейзинг” (технологія залучення ресурсів, здебільшого позабюджетних, для розвитку організації) є усталеним та досить поширеним. Для України ж ці процеси є достатньо новими та невідомими.

В умовах трансформації соціально-економічних інститутів, які відбуваються в нашій країні за останні півтора десятка років, суттєвого значення набуває проблема ефективного менеджменту чи управління як молодіжними громадськими організаціями (їх докладний перелік можна знайти в мережі Інтернет³, цей факт – дійсно радує!), так і організаціями культури (для Острожчини це – окрім закладів Державного історико-культурного заповідника м. Острога, що охороняє значну історико-культурну спадщину міста, бібліотеки, будинки культури тощо).

Цікавим є написання так званих “культурних проєктів”⁴. Вони засновуються на комплексному підході до питання розвитку.

При розв’язанні будь-якої проєктної проблеми необхідно вирішити два основних питання: “Що потрібно робити?” (зміст) та “Як це робити?” (процес). Відповідно, до змістового наповнення культурних проєктів відноситься розвиток культури, мистецькі заходи, збереження історико-культурної спадщини, розвиток туристичної та екскурсійної діяльності. До першого кола питань доцільно створювати “карту думок”, це полегшить початок подальшої роботи. Стосовно другого кола питань “Як це зробити?”, – постають питання, темою яких є процес проєкту:

Хто що робить в проєкті? Які функції кожен з учасників проєкту повинен взяти на себе? Як працюють проєктна і лінійна організації разом? Хто підходить для ролі співпрацівника проєкту? Хто ще задіяний у проєкті?

Як орієнтуватися кожному з учасників проєкту? Запланована і фактична затрата часу? Заплановані та фактичні витрати? Просування роботи?

Як структурувати проєкт? На які окремі завдання можна розбити проєкт? Хто відпрацьовує окремі завдання?

Як звучать мета і завдання проєкту? Скільки коштує проєкт? Скільки часу потрібно на реалізацію проєкту? Як виглядає план термінів?

Роль інформації між учасниками проєкту? Досє про загальний проєкт? Завдання і протоколи? Адже добре функціонуюча інформаційна мережа є основою успішного ведення проєкту. Чим більш повноцінно і швидше протікають потоки інформації між учасниками проєкту, тим впевненіше при труднощах будуть діяти відповідальні за проєкт і тим більшим є задоволення працівників роботою, а з ним і мотивація. Жвавий інформаційний обмін думками (горизонтальний і вертикальний) між усіма задіяними у проєкті може тільки позитивно впливати на вирішення проблем, і тому йому потрібно всіляко сприяти (розмови у кафетерії, інтердисциплінарні зустрічі поза організацією проєкту і т. д.).

Які можна застосувати інструменти? Наявне програмне забезпечення ПК? Наявні формуляри?

Всі ці попередні кроки є дуже важливими для правильного створення малих проєктів, наприклад, в сфері розвитку туристичної діяльності чи збереження культурної спадщини.

На сьогодні досить часто формування сучасної економічної політики регіональними органами влади має два зустрічних напрямки:

- ініціатива громад, яка ґрунтується на єднанні трьох секторів – влади, бізнесу і громадськості;
- підтримка громад на загальнодержавному рівні, формування сприятливого законодавчого підґрунтя для реалізації їх ініціатив⁵.

В розвитку такої взаємодії зацікавлені як органи публічної влади, так і молодіжні громадські організації. Діяльність, спрямована на реалізацію цього завдання, може здійснюватись на таких рівнях:

• взаємне інформування про свою діяльність: на сьогодні в ресурсах мережі Інтернет можна знайти досить багато інформаційних повідомлень про діяльність молодіжних громадських організацій на Острозщині.

Як приклад, “11 січня 2007 р. з ініціативи Острозької районної організації Молодіжного Націоналістичного Конгресу було створено Коаліцію “Молодь Острозщини”. Того ж дня голови організацій підписали декларацію про створення КМО та прийняли її Статут. В коаліцію увійшли районні організації „Молодіжний Націоналістичний Конгрес”, „Молодий Рух”, „Українська народна молодь Рівненщини”, „Українська студентська спілка”, „Спілка української молоді”. Метою об’єднання є консолідація активної молоді Острозщини для вирішення основних проблем молодого покоління”⁶. Однак такі заходи спрямовані виключно на вирішення питань співпраці. Питання, які потрібно було б розвивати, такі, як: розвиток національної свідомості, збереження історико-культурного надбання Острозщини, участь в процесах розвитку регіону, залишаються відкритими.

• надання он-лайн-послуг та консультацій: досить часто такою діяльністю займаються фонди регіонального розвитку та інші неприбуткові організації. Так, 18 травня 2007 р. в Рівному відбувся „Форум сталого розвитку”. На ньому були обговорені шляхи та перспективи діяльності в напрямку розвитку місцевих громад, розглянутий досвід впровадження методик сталого розвитку польськими та українськими організаціями й реалізації проєктів, направлених на активізацію місцевих громад⁷.

Або ж ще, як приклад, в рамках проєкту „Популяризація діяльності громадських організацій Рівненської області” за підтримки Фонду ім. Стефана Баторія та з метою підвищення рівня поінформованості місцевих громад про діяльність громадських організацій розміщено сторінки громадських організацій Рівненщини⁸.

Звичайно, ці практичні кроки громадських організацій Рівненщини не повинні бути сліпим прикладом для наслідування молодіжними організаціями Острозщини, однак можуть слугувати приблизними орієнтирами на майбутнє;

• інтерактивна участь громадських організацій у процесах прийняття рішень органами влади: одним із ефективних методів інтерактивної взаємодії громадських організацій та органів державної влади є відкриті обговорення, зокрема, круглі столи та дискусії.

Так, 20 вересня 2007 р. було проведено круглий стіл „Стан та перспективи розвитку туризму в малих містах Рівненщини” за участі представників владний, громадських та бізнесових структур. Його метою було здійснити аналіз сучасного стану туристичної інфраструктури та окреслити основні шляхи розвитку цієї галузі в малих містах Рівненщини.

Усвідомлюючи нагальні проблеми та перспективи розвитку туристичної діяльності, учасниками круглого столу було визначено, що пріоритетними напрямками роботи щодо становлення туризму в регіоні повинні стати:

*Перспективи участі громадських організацій Острожчини
в розвитку туризму в регіоні*

1). розробка, затвердження та постійний контроль за впровадженням Стратегії сталого розвитку туризму та курортів регіону, а також спеціальної стратегії розвитку туризму в малих містах Рівненщини;

2). удосконалення Регіональної програми розвитку туризму до 2010 р. та доповнення її заходами щодо святкування Року туризму та курортів на регіональному рівні, адже відповідно до Указу Президента України № 136/2007 від 21 лютого 2007 р. „Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні” 2008 рік оголошено Роком туризму та курортів в Україні;

3). створення сприятливого інвестиційного клімату в регіоні для розвитку сфери туризму і діяльності курортів;

4). запровадження дієвих механізмів стимулювання для будівництва нових та реконструкції наявних об'єктів туристичної та курортної інфраструктури Рівненської області;

5). створення наскрізної інформаційної бази даних, яка б містила інформацію аналітичного та довідкового характеру про історико-культурний, рекреаційний, інвестиційний тощо потенціал регіону;

6). стимулювання творчої активності представників творчих та аматорських колективів регіону;

7). активна участь у розвитку туризму, особливо в малих містах Рівненщини, молодіжних та громадських організацій творчого, спортивного та культурного спрямування;

8). сприяння та заохочення створення громадськими організаціями проєктів, які спрямовані на розвиток туристичної інфраструктури малих міст Рівненщини (можуть, вміють та хочуть писати культурні проєкти). Як зауважив Олександр Осовець, під час круглого столу, якщо будуть цікаві проєкти, то інвестори обов'язково знайдуться⁹.

9). створення розвиненої мережі інформування потенційних туристів через засоби масової інформації, засоби Internet;

10). розвиток регіонального кадрового та наукового потенціалу з розвитку туристичної діяльності;

11). створення постійно оновлюваних web-сайтів та web-сторінок малих міст Рівненщини в мережі Internet, які б містили інформацію довідкового та позиційного характеру;

12). активне сприяння розвитку туристичних інформаційних центрів в малих містах Рівненщини, які стануть координаційними пунктами розвитку туризму на місцях.

На жаль, рішення дискусій, круглих столів та інших різновидів відкритих обговорень мають лише дорадчий та рекомендаційний характер.

• громадський контроль за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування¹⁰: може здійснюватись як безпосередньо, так і опосередковано – громадськими організаціями.

Отже, перспективною діяльністю молодіжних організацій Острожчини може стати історико-культурна та туристична. Адже, молодь – це локомотив,

який спрямовує основні сили на досягнення поставлених цілей. Головне на сьогодні – правильно визначити цілі та доцільно розставити акценти в стратегічних планах молоді.

Примітки

1. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст: Закон України № 1101-IV, 10 липня 2003 року// Відомості Верховної Ради України. – К., 2003. – № 33.

2. Глазкова Е. Лучший город страны// Фокус: Еженедельник. – 2007. – № 23 (36). – 8 июня. – С.44-49.

³ Перелік громадських організацій міста Острога// http://www.ostroh.rv.ua/society_of_city/public_organazation.

4. Культурные проекты: привлечение ресурсов: Методическое пособие/ Ю.О.Бардун, И.О.Дементьев, М.В.Сергеев, Л.В.Сыроватко, В.А.Чалый. – Калининград: Центр “Молодёжь за свободу слова”, 2001. – 84 с.

5. Пустовіт Т.О. Основа сучасної економічної політики на регіональному рівні// Демократичні стандарти професійного навчання та діяльності публічних службовців: теорія та практика: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (22 березня 2007 року): У 2 ч. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2007. – Ч.2. – С. 372.

6. Острозькі націоналісти об'єднали молодь// <http://www.fri.net.ua/loadnews.php?id=678&page=23>.

⁷ У Рівному обговорили перспективи сталого розвитку місцевих громад// <http://www.vrc.rv.ua/ua/forum/press/>.

⁸ Сторінки громадських організацій Рівненщини// <http://www.vrc.rv.ua/ua/ngo/>.

⁹ Через брак реклами Рівненщину обминають туристи// <http://mynews-in.net/news/society/2007/09/23/1196362.html>.

10 Кулініч О.В. Актуальні проблеми взаємодії органів публічної влади та молодіжних громадських організацій в контексті розбудови інформаційного суспільства// Демократичні стандарти професійного навчання та діяльності публічних службовців: теорія та практика: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (22 березня 2007 року): У 2 ч. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2007. – Ч.2. – С.331.